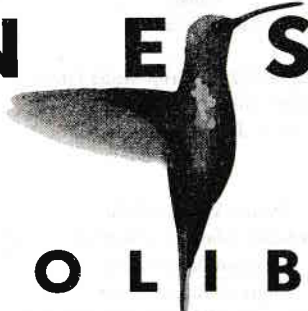

Considerat unul dintre cei mai importanți scriitori italieni contemporani, **Sandro Veronesi** s-a născut la Florența în 1959. Este licențiat în arhitectură. Printre primele sale scrieri se numără: *Per dove parte questo treno allegro* (1988), *Gli sfiorati* (1990), *Venite venite B-52* (1995), *Forța trecutului* (*La forza del passato*, 2000, Premiul Viareggio și Premiul Campiello), *Ring City* (2001). Romanul *Haos calm* (*Caos calmo*, 2005) a câștigat Premiul Strega în 2006, iar în 2008, Prix Femina étranger și Prix Méditerranée, fiind tradus în 20 de țări. Au urmat alte volume, printre care: *Arde Troia* (*Brucia Troia*, 2007), *XY* (2010, Premiul Superflaiano), *Viaggi e viaggetti* (2013), *Terre rare* (2014, Premiul Bagutta), *Non dirlo. Il Vangelo di Marco* (2015), *Un dio ti guarda* (2016), *Cani d'estate* (2018). Cel mai recent roman al său, *Colibri* (*Il colibrì*, 2019), a fost distins, la rândul său, în 2020, cu Premiul Strega. Cartea urmează să fie ecranizată, în regia talentatei Francesca Archibugi.

SAN DRO VERO NESI COLIBRI

Traducere din limba italiană și note
OANA BOȘCA-MĂLIN și CRISTINA GOGIANU

CUPRINS

Am putea spune (1999).....	9
Vedere la post-restant (1998).....	12
Da sau nu (1999).....	13
Din păcate (1981).....	23
Ochiul ciclonului (1970–1979).....	26
Chestia asta (1999).....	35
Un copil fericit (1960–1970).....	37
Un inventar (2008).....	43
Avioane (2000).....	49
O anumită frază magică (1983).....	56
Ultima noapte de inocență (1979).....	61
Urania (2008).....	67
Gospodineeee! (1974).....	78
A doua scrisoare despre colibri (2005).....	85
Un fir, un Magician, trei fisuri (1992–1995).....	86
Valabile (2008).....	99
Fatalities (1979).....	105
Un început pe picior greșit (2009).....	112

Cum a mers (2010)	114
Nu erai (2005)	123
Numai că (1988–1999)	126
Oprește-te înainte (2001)	142
Despre creștere și formă (1973–1974)	145
Prima scrisoare despre colibri (2005)	153
未来人 (2010)	156
O viață întreagă (1998)	175
La Văltori (1974)	179
Weltschmerz & Co. (2009)	185
Gloomy Sunday (1981)	191
Uite-o, coboară (2012)	208
Shakul & Co. (2012)	210
Cântărit din priviri (2009)	218
Via Crucis (2003–2005)	224
Să dai și să primești (2012)	245
Masca (2012)	246
Brabanti (2015)	261
Pe buzele tuturor (2013)	266
Privirile sunt corp (2013)	278
Lupii nuucid cerbii fără noroc (2016)	285
A treia scrisoare despre colibri (2018)	296
Lucrurile așa cum sunt (2016)	299
Ultima (2018)	311
Omul nou (2016–2029)	315

La dispoziție (2030)	337
Invaziile barbare (2030)	339
Acest bătrân cer (1997)	360
Colibri (Roma și multe alte locuri, 2015–2019)	361

AM PUTEA SPUNE (1999)

Despre cartierul Trieste, din Roma, am putea spune că reprezintă un nucleu al acestei povești, care are multe alte nuclee. Este un cartier care a oscilat întotdeauna între eleganță și decadență, între lux și mediocritate, între un statut privilegiat și unul comun, iar deocamdată ar trebui să ne rezumăm la atât: nu are sens să mergem mai departe, pentru că o descriere mai amănunțită, așa, la începutul poveștii, ar putea părea plictisitoare, ba chiar contraproductivă. De altfel, cea mai bună descriere care i se poate face oricărui loc este să povestești ce se petrece acolo, iar aici e pe cale să se petreacă ceva foarte important.

Hai să spunem așa: una dintre întâmplările care se petrec în această poveste, care cuprinde în ea multe alte povești, are loc într-o dimineață de la jumătatea lui octombrie 1999, în cartierul Trieste, din Roma, mai precis, la intersecția străzilor Chiana și Reno, la primul etaj al uneia dintre clădirile pe care nu le vom descrie aici și în care s-au întâmplat deja mii de alte lucruri. Numai că lucrul care este pe cale să se petreacă aici este fundamental, ba chiar, am putea spune, esențial

Resp pentru viața protagonistului acestei povești. „Doctor Marco Carrera – specialist în oftalmologie și optometrie“, scrie pe plăcuța de pe ușa cabinetului său – ușa aceea care îl separă încă, nu pentru multă vreme, de momentul cel mai critic al vieții sale care a trecut deja prin multe alte momente critice. În interiorul cabinetului de la primul etaj al uneia dintre clădirile acelea et cetera, el îi prescrie o rețetă unei doamne în vârstă, bolnavă de blefarită: antibiotic colir, conform unui tratament inovator, ba chiar revoluționar, am putea spune, pe bază de picături de N-acetilcisteină instilate în ochi, care a rezolvat și la alți pacienți ai săi problema cea mai gravă a acestei patologii, adică tendința de cronicizare. În afara cabinetului, în schimb, destinul stă să se năpus-tească asupra lui, prin intervenția unui omuleț scund, pe nume Daniele Carradori, chel și cu barbă, dar cu o privire magnetică, am putea spune, ce se va concentra în scurtă vreme asupra ochilor oculistului, picurând în ei mai întâi îndoială, apoi derută și, în final, o du-rette pe care n-o s-o poată trata nici cu toată știința lui (oftalmologică). E o hotărâre pe care omulețul a luat-o deja și care l-a adus până în sala de așteptare, unde se află acum, așezat pe un scaun, privindu-și pantofii, fără să profite de bogatul sortiment de reviste noi-nouțe – nu dintr-acelea vechi și ferfenițite după luni de zile de frunzărit – risipite pe măsuțe. Inutil să mai spere cineva că se va răzgândi.

Gata. Ușa cabinetului se deschide, bătrâna cu pleoa-pele inflamate îi trece pragul, se întoarce să strângă mâna doctorului și se duce spre biroul de la recepție ca

să achite consultația (120 000 lire), în vreme ce Carrera se ițește de după ușă, ca să cheme înăuntru următo-rul pacient. Omulețul se ridică, se îndreaptă spre ca-binet, Carrera îi strânge mâna și îl poștește înăuntru. Pickup-ul Thorens, de acum demodat – dar care la vremea sa, adică acum un sfert de veac, era printre cele mai bune mărci –, așezat perfect pe raft, alături de am-plificatorul de înaltă fidelitate Marantz și de cele două boxe AR6 din lemn de mahon, redă aproape în surdină albumul lui Graham Nash intitulat *Songs for Beginners* (1971), a cărui copertă enigmatică, pusă pe același raft și reprezentându-l pe sus-numitul Graham Nash ținând în mână un aparat de fotografiat, într-un context greu de descifrat, e de departe obiectul care sare cel mai tare în ochi, din toată camera. Ușa se închide. Gata. Membrana care îl separa pe doctorul Carrera de cel mai puternic șoc emoțional al unei vieți încărcate de șocuri emoționale s-a rupt.

Să ne rugăm pentru el și pentru toate ambarcațiunile care se află pe mare.

VEDERE LA POST-RESTANT (1998)

*Luisa Lattes
Post-restaurant
59-78 Rue des Archives
75003 Paris
Franța*

Roma, 17 aprilie 1998

Eu muncesc și mă gândesc la tine

M.

DA SAU NU (1999)

- Bună ziua. Mă numesc Daniele Carradori.
- Marco Carrera, bună ziua.
- Vă spune ceva numele meu?
- Ar trebui?
- Da, ar trebui.
- Mi-l puteți repeta, vă rog?
- Daniele Carradori.
- Psihanalistul soției mele?
- Exact.
- Ah! Iertați-mă, dar nu credeam că am să vă întâlnesc vreodată. Luați loc. Ce pot face pentru dumneavoastră?
- Să mă ascultați, domnule doctor Carrera. Și, după ce am să vă zic ce am de zis, să evitați, pe cât posibil, să mă denunțați la Colegiul Medicilor sau, mai rău, la Societatea Psihanalitică Italiană, lucru pe care, în calitate de coleg, l-ați putea face fără nici o dificultate.
- Să vă denunț? De ce?
- Pentru că ceea ce sunt pe cale să vă spun este interzis, iar în profesia mea este sancționat cu maximă severitate. Nu mi-am închipuit niciodată că voi ajunge

să fac așa ceva și nici că îmi voi pune măcar o asemenea problemă... Și totuși, am motive întemeiate să cred că vă aflați într-un mare pericol, iar, în afară de mine, n-o mai știe nimeni. De aceea am decis să vă informez, chiar dacă asta înseamnă să încalc una dintre regulile fundamentale ale profesiei mele.

– Măi să fie! Spuneți-mi!

– Dar, mai întâi, trebuie să vă rog ceva.

– Vă deranjează muzica?

– Care muzică?

– Nu, credeam că... Ce vreți să mă rugați?

– Ar trebui să vă pun niște întrebări, pentru a confirma că cele ce mi-au fost povestite despre dumneavoastră și despre familia dumneavoastră sunt adevărate și pentru a scoate din discuție posibilitatea că mi-ar fi fost oferit un context greșit. Ceea ce e destul de improbabil, după mine, dar totuși ipoteza nu poate fi complet exclusă. Mă înțelegeți?

– Da.

– Mi-am adus și niște notițe. Vă rog să-mi răspundeți doar cu „da” sau „nu”.

– De acord.

– Pot să-ncep?

– Începeți.

– Dumneavoastră sunteți doctorul Marco Carrera, în vârstă de patruzeci de ani, originar din Florența, absolvent al Facultății de Medicină din cadrul Universității La Sapienza din Roma, specializat în oftalmologie?

– Da.

– Fiul Letiziei Delvecchio și al lui Probo Carrera, amândoi arhitecți, amândoi actualmente pensionari, care locuiesc la Florența?

– Da. Dar tatăl meu este inginer.

– Ah, bine. Fratele lui Giacomo, puțin mai tânăr decât dumneavoastră, care locuiește în America, și, mă iertați, al lui Irene, moartă prin înecare la începutul anilor optzeci?

– Da.

– Căsătorit cu Marina Molitor, de naționalitate slovenă, care lucrează la birourile agenției Lufthansa?

– Da.

– Tatăl lui Adele, zece ani, care este în clasa a cincea la o școală publică, în apropiere de Colosseum?

– Vittorino da Feltre se numește școala, da.

– Și care, de la vârsta de trei la șase ani, era convinsă că are un fir prins de spate, lucru care v-a făcut pe voi, părinții ei, să vă adresați unui specialist în psihologie infantilă?

– Magicianul Manfrotto...

– Cum spuneți?

– Nimic, adică așa le spunea copiilor că-l cheamă. Dar problema firului nu a rezolvat-o el, chiar dacă Marina continuă să creadă că așa a fost.

– Înțeleg. Așadar, e adevărat că v-ați adresat unui specialist în psihologie infantilă.

– Da, dar nu văd care e legătura cu...

– Dumneavoastră înțelegeți de ce vă pun toate întrebările astea, nu? Eu nu am decât o singură sursă și acum

Res: îi verific autenticitatea. Este un scrupul pe care nu-l pot neglija, ținând cont de ceea ce am venit să vă spun aici.

– De acord. Dar ce ați venit să-mi spuneți?

– Mai am câteva întrebări, dacă nu vă supărați. Vor fi niște întrebări mai intime, la care v-aș ruga să răspundeți cu maximă sinceritate. Vă simțiți în stare?

– Da.

– Dumneavoastră jucați jocuri de noroc, nu-i așa?

– Mă rog, nu mai joc.

– Dar în trecut se poate afirma că ați fost un jucător?

– Da. În trecut, da.

– Și este adevărat că, până la vârsta de paisprezece ani, ați fost mult mai scund decât ceilalți copii, așa că mama dumneavoastră vă spunea *colibri*?

– Da.

– Și că, la paisprezece ani, tatăl dumneavoastră v-a dus la Milano, ca să vă supună unui tratament experimental pe bază de hormoni, în urma căruia ați ajuns la o statură normală, crescând cu aproape șaisprezece centimetri în mai puțin de un an?

– În opt luni, așa este.

– Și este adevărat că mama dumneavoastră s-a opus, adică și-ar fi dorit să rămâneți mic, și că hotărârea de a vă duce la Milano a fost singurul gest de autoritate al tatălui dumneavoastră în calitate de părinte, dat fiind că în familie, mă scuzați dacă reproduc expresia exactă care a fost folosită, el nu e decât un cârlig de rufe?

– Ah! Nu e adevărat, dar ținând cont de persoana care v-a spus aceste lucruri, da. Marina a fost mereu convinsă că așa stau lucrurile.

– Nu e adevărat că mama dumneavoastră s-a opus sau că tatăl dumneavoastră e un cârlig de rufe în familie?

– Nu e adevărat că tatăl meu nu contează în casă.

Doar că multă lume avea impresia asta, mai ales Marina. Au caractere atât de diferite, ea și tatăl meu, încât, de cele mai multe ori...

– Nu e nevoie să-mi explicați nimic, domnule doctor. Spuneți-mi doar „da“ sau „nu“, de acord?

– De acord.

– Este adevărat că ați rămas mereu îndrăgostit și că de mai mulți ani întrețineți o relație cu o femeie pe nume Luisa Lattes, care actualmente locuiește...

– Ce? Cine spune asta?

– Ia ghiciți.

– Ei, na! Nu se poate, nu cred că Marina v-a spus că...

– Răspundeți doar cu „da“ sau „nu“, vă rog. Și încercați să fiți sincer, ca să pot evalua credibilitatea sursei mele. Mai sunteți încă îndrăgostit sau e posibil să-i fi dat soției impresia că sunteți încă îndrăgostit de această Luisa Lattes, da sau nu?

– Nu, nici pomeneală!

– Așadar, nu vă vedeți pe ascuns, când vi se întâmplă să vă duceți la congrese în Franța, în Belgia, în Olanda sau, mă rog, în locuri nu prea departe de Paris, unde locuiește această doamnă Lattes? Și nici vara, la Bolgheri, unde vă petreceți în fiecare an luna august, în două case de vacanță alăturate?

– Dar e ridicol! Ne vedem în fiecare vară pe plajă, cu copiii noștri, și, da, se întâmplă să mai stăm de vorbă, dar nu ne-a trecut nici o clipă prin minte să „avem o relație“, cum ați numit-o dumneavoastră, și cu atât

mai puțin să ne vedem pe ascuns când mă duc la vreun congres.

– Să știi că eu nu mă aflu aici ca să vă judec. Încerc doar să înțeleg dacă ceea ce mi s-a spus despre dumneavoastră e adevărat sau fals. Deci e fals că vă vedeți pe ascuns cu această femeie?

– Da, e fals.

– Și excludeți că soția dumneavoastră ar putea fi convinsă de lucrul acesta, chiar dacă nu e adevărat?

– Dar firește că e exclus! S-au și împrietenit, pe deasupra. Fac echitație împreună, adică doar ele două: își lasă copiii și pe noi, bărbații, și se duc câte o dimineață întregă să se plimbe călare pe câmpuri.

– Asta nu demonstrează nimic. Poți foarte bine să te vezi zilnic și să te împrietenești cu o persoană tocmai pentru că ești bolnav de gelozie pe ea.

– Da, dar nu în cazul de față, credeți-mă. Marina nu e bolnavă de gelozie față de nimeni, eu îi sunt fidel, iar ea o știe foarte bine. Și acum puteți să-mi spuneți, vă rog, de ce se presupune că aș fi în pericol?

– Așadar, nu vă scrieți de ani de zile scrisori cu doamna asta, Luisa Lattes?

– Nu!

– Scrisori de dragoste?

– Am zis că nu!

– Sunteți sincer, domnule doctor Carrera?

– Clar!

– Vă mai întreb o dată: sunteți sincer?

– Desigur că sunt sincer! Dar vreți să-mi spuneți odată...

– Atunci se cuvine să-mi cer scuze eu, dar, în ciuda convingerilor mele, care erau solide, vă asigur, altfel n-aș fi venit aici, soția dumneavoastră nu a fost sinceră cu mine, și atunci nu sunteți în pericol, așa cum credeam, motiv pentru care nu vă mai deranjez. Vă rog să nu țineți cont de vizita mea și să nu pomeniți nimănui despre ea.

– Ce? De ce vă ridicați? Unde plecați?

– Vă cer din nou scuze, dar am făcut o gravă eroare de evaluare. La revedere. Mă descurc să ies...

– Păi, stați că nu merge așa. Nu puteți să veniți aici, să-mi spuneți că mă paște o mare primejdie pentru ceva ce v-a spus soția mea, să-mi faceți un interogatoriu mai ceva ca la comisariat și pe urmă să plecați și să mă lăsați cu ochii-n soare! Îmi spuneți în clipa asta despre ce e vorba, altfel chiar că vă denunț la Colegiul Medicilor, și încă cum!

– Vă rog, calmați-vă! Adevărul e că nu trebuia să vin aici, și cu asta, basta. Am considerat întotdeauna că pot să dau crezare lucrurilor pe care mi le povestea despre ea și despre dumneavoastră, și mi-am făcut o idee clară despre afecțiunea pe care o are, tocmai pentru că am crezut-o mereu. Pe baza acestei idei, în fața unei situații care mi s-a părut a fi foarte gravă, am considerat că trebuie să acționez depășind limitele care îmi sunt impuse prin deontologia profesională, dar acum îmi spuneți că soția dumneavoastră nu a fost sinceră cu mine pe un subiect atât de important, iar dacă nu a fost, atunci înseamnă că la fel s-a întâmplat și cu multe alte lucruri, inclusiv cele care m-au determinat să cred că vă aflați în

pericol. Așa că, vă repet, e vorba despre o eroare a mea, pentru care nu pot decât să-mi cer scuze încă o dată, dar de când soția dumneavoastră a încetat să mai vină la mine, am început să-mi pun întrebări asupra...

– Poftim? Soția mea a încetat să mai vină la dumneavoastră?

– Da.

– De când asta?

– De mai bine de o lună.

– Cred că glumiți.

– Nu știati?

– Normal că nu știam.

– Ultima ședință de terapie la care a venit a fost pe...

16 septembrie.

– Dar mie îmi spune că merge în continuare. Marțea și joia, la trei și un sfert, ca de obicei, eu mă duc să o iau pe Adele de la școală, pentru că Marina trebuie să vină la dumneavoastră. Și în după-amiaza asta trebuie să fac același lucru.

– Că vă minte pe dumneavoastră nu mă surprinde deloc, domnule doctor. Problema e că m-a mințit pe mine.

– Mă rog, v-a mințit în legătură cu un lucru. Și apoi, iertați-mă, mă înșel eu, sau pentru voi minciunile sunt mai relevante decât adevărul care este ascuns?

– Pentru voi, cine?

– Pentru voi, psihanalistii. Nu se spune că vouă vă folosește totul, adevărul, minciunile și toate cele?

– Cine spune asta?

– Ei, nu știu, voi... Psihanaliștii. Psihanaliza. Nu? De când eram mic am tot avut în jurul meu oameni care se duceau la terapie și am auzit întotdeauna că, mă rog, settingul, transferul, visele, născocirile, totul are importanță tocmai pentru că adevărul pe care îl ascunde pacientul rămâne încurcat în ele. Sau nu? Care e problema acum, dacă Marina a inventat ceva?

– Nu, dacă povestea asta cu Luisa Lattes e doar o fantezie, asta schimbă multe, iar cea care se află în pericol e chiar soția dumneavoastră.

– De ce? În ce pericol?

– În cazul acesta, îmi pare rău, dar nu mai am de ce să vorbesc cu dumneavoastră. Și nu-i spuneți soției că am venit aici, vă implor.

– Dar cum vă închipuiți că o să vă las să plecați, după tot ce mi-ați spus? Eu vă cer acum să...

– E inutil, domnule doctor Carrera. N-aveți decât să mă denunțați la Colegiul Medicilor, dacă așa considerați de cuviință: oricum, o merit, după eroarea pe care am comis-o. Dar nu veți putea sub nici o formă să mă convingeți să vă spun ceea ce...

– Ascultați-mă, nu e o fantezie.

– Ce spuneți?

– Ceea ce v-a spus Marina despre Luisa Lattes nu e o fantezie. E adevărat, ne vedem, ne scriem. Doar că nu este o relație și, mai ales, nu e vorba despre infidelitate conjugală: e o chestiune a noastră, pe care nici n-aș ști cum s-o definesc și nu reușesc să înțeleg cum de Marina știe lucrurile astea.

– Mai sunteți îndrăgostit de ea?